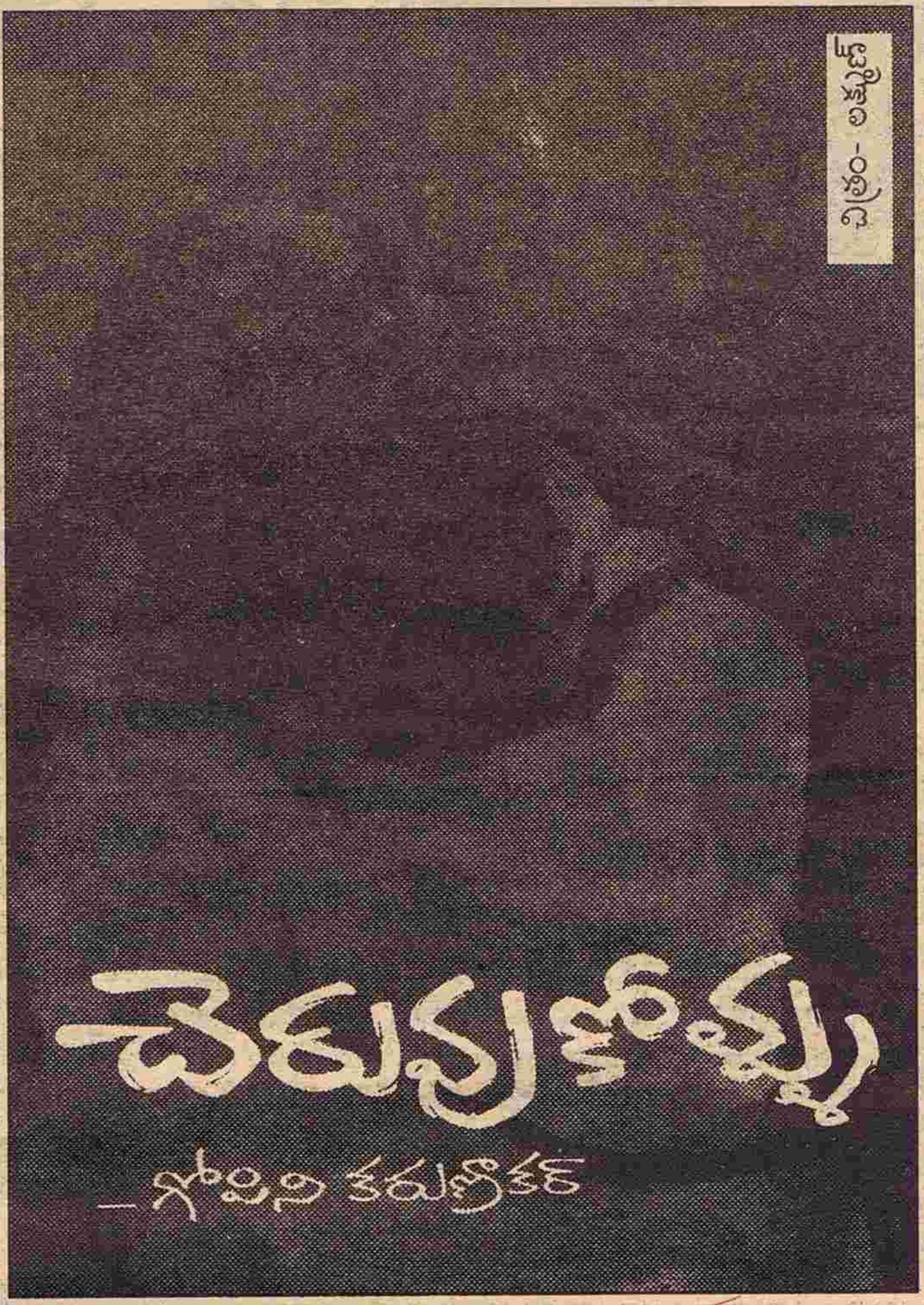

చలిమంట మెల్లిమెల్లిగా రగులుకొనింది. గుడిసెల మింద,చిం తచెట్ల మింద, చింతపూత మింద, రాళ్ళ మింద, గడ్డిమింద మంచు కురస్తా వుండాది. చెట్లు కదలడం లేదు .ఆకులు కదలడం లేదు ఆకుల్లో దాగిన పువ్వులు కదలడం లేదు చెట్లు కొమ్మల్లోంచి కాకులు కదలడంలేదు. మంట సుట్టకారం కుచ్చోనుండే వయసుడిగిన మాలోన కదలికలేదు. చందమామవెన్నెల అంతా గడ్డకట్టి పూడిసింది.

మంటొక్కటే కదలతా వుండాది నాలికలు కోస్తా వుండాది

''ఎందుకట్లా దిగులుగా కుచ్చోనుండారు? మీ కడుపుమంటను గదా నేను. నాతో చెప్పగూడదా! మిమ్మల్ని చూస్తావుంటే నాకు దిగులుగా ఉండాది'' నాకల్లా వంగి అనింది మంట.

''నోరుమూసుకోనుండు సాలుగాని. మాకండ్ల మండతా వుండావు. మా కడుపులో మండతా వుండావు. కండ్ల ముందర మండతా వుండావు మమ్మల్ని కాల్చుక తింటావుండేది సాలదా!

ఏ జన్మలో ఏం పాపం చేసినామో, ఆ దేవుడు తొటిమ రాలే కాలంలో ఒంటరిగా బతకమని శెపించినాడు. దేవుడా! ఈ శిచ్చ భరించడం మావల్లగాదు. మా గుప్పెడు పాణాలను తోడేసి తీసకపో. నీకు పున్నెముంటుంది.

ఒక్కగానొక్క కొడుకు ఎంతో ముదిగారంగా సాకితి. కిందపెడితే మన్నంటుకొంటిందనీ, పైన పెడితే గెద్ద తన్నక పోతోందని, అరిచేతిల్లో అబ్బరంగా పెంచితినే, చెట్టంత కొడుకును కరువు తన్నకపోయింది.

పెళ్ళాం, పిల్లకాయలతో పీలేరుకు వలసపాయ.

మొగలాయి మాదిర్తో మేడిపట్టిన చేత్తో ఓటల్లో ఎంగిలాకులు ఎత్తతావుండాడు. ఏంది నీతో చెప్పేది? నువ్వేమన్నా ఆరస్తావా? తీరస్తావా?'' కడుపులోని బాధంతా కళ్ళల్లో కన్నీరై తిరిగింది.

కొంచెం ఎనక్కు జరిగి పుల్లల్ని ఎగదోస్తి

చిటపటా చిటపటాని మిణుగురుల్లు ఎగిరినాయి.

''సుబ్బక్కా నారాయణన్న కోపంమింద వుండాడు. నువ్వన్నా చెప్పు. ఎందుకు మీకీ దిగులు? ఎందుకిట్లా పుల్లపుల్లా ఎగదోసి నన్ను మండిస్తారు'' సుబ్బక్కను కదిలించి చూసింది మంట.

సుబ్బక్క వులకలేదు. పలకలేదు.

నాలుగు మిణగర్రల్లు ఎగిరి చీరమింద పడినాయి.

వులిక్కిపడి చీర ఇదిలించింది.

''ఏమీ మంటకు పొయ్యేకాలం! మిణగర్రల్లు కక్కతా వుండాది. ఒసేయ్... ఎందుకింత నామింద మంట?

ఎద్దుకొమ్ముల్లాంటి ఇద్దరు బిడ్డలు కండ్ల ముందర మెదలతావుండారు. ఇప్పుడు ఏం చేస్తావుండారో! ఏ ప్యాక్టరీలో ఇనపకమ్ములై వంగతావుండారో! ఏలకు తిండి తిన్నారో లేదో! చిన్నోడు కడుపాత్రం మనిసి. కడుపునిండా తిండితిని, కంటారా నిద్రపొయ్యి ఎన్ని దినాలైందో! కరువు పెట్టకపోతే కూలినాలి చేసుకొని కండ్ల ముందర మెదలతా వుండేటోళ్ళు. పొట్ట చేత పట్టుకుని పట్నానికి ఎలబారి పూడిసిరి. కన్నపేగును కాలస్తా వుండావు సాలదా! చీరకంటుకొని నన్నుగూడ కాల్చుక తింటావా, ఏంది?''

పుల్లల్ని ఎగదోసి మంటను కొంచెం ముందుకు తోసింది.

''నేనేమన్నా తప్పుగా మాట్లాడితినా, నువ్వన్నా చెప్పు కొండయ్య. ఎందుకింత మీకు దిగులు? ఎందుకిట్లా నన్ను మండిస్తారు?'' బీడీ ముట్టించుకోనేదానికి ముందుకు సాపిన కొండయ్య చేతిని తాకింది మంట.

''ఎందుకట్లా మిందకొస్తావు. దూరంగా వుండు. కన్నతల్లిలాంటి బాయి. రాజనాలు పండే భూమి. కరువు పెట్టే ఎడారైపాయ! బంగారంలాంటి భూమిని ఉప్పురాళ్ళకు అమ్మేసి పీలేరు చేరినాడు. బస్టాండులో బీడిబంకు పెట్టుకొని బతుకీడస్తా వుండాడు.

టవును వాసన నాకు పట్టదు. ఈ నేల మింద పుట్టినా, ఈ చెట్ల చేమలతో పాటుపెరిగినా, ఇక్కడ్నే పిడికెడు మట్టయిపోతాను''

మంట తగిలిన చేతిని ఎనక్కు తీసి, మండేపుల్లతో బీడి ముట్టించుకొని పుల్లల్ని ఎగదోసినాడు.

మల్లా మంట చిటపటా చిటపటానీ రగులుకొనింది.

''అందురూ ఎందుకిట్లా నన్ను కసురుకొంటారు. నువ్వన్నా చెప్పు గుడ్డి చెంగన్నా. నేను అడిగిన దాంట్లో తప్పేమన్నా ఉండాదని? నన్ను మండించేది మీరే, నా మింద మండిపడేది మీరే! ఇదేమన్నా నాయంగా వుండాదా మీకు?'' గాలివాటంగా పొయ్యి గుడ్డి చెంగన్నను తాకింది మంట.

''గుడ్డోన్ని నేను. నన్ను తాకినా ఒకటే. తాకకపాయినా ఒకటే. ఈళ్ళందరి కంటే నేనే అదురుష్టవంతుడ్నేమో! నాకు గుడ్డి, నా కొడుక్కు ఎడమకాలు కుంటి. సిన్నప్పుడు పోలియా వచ్చి సచ్చుపడి పూడిసింది. కాలూ, చెయ్యీ బాగున్నుంటే నా బిడ్డా నాకు దూరమై పోవును'' అంటా కొంచెం వెనక్కు జరిగి కుచ్చొని, ''రేయ్ వెనక్కు జరుగు మంట మిందికొస్తావుండాదని'' కొడుక్కు చెప్పినాడు.

కుంటోడు కొంచెం వెనక్కు జరిగి కుచ్చెన్నాడు.

''నిన్ను నాయం అడగడం నాది బుద్ధితక్కువ. అమ్మణ్ణక్కా నువ్వన్నా చెప్పు?'' అమ్మణ్ణికల్లా తిరిగి నాలికలు సాచింది.

''ఎందుకట్లా నాలికలు బయటకు సాపి కుక్క మాదిర్తో వగరస్తావు. నేను గొడ్డు బోతురాలినైనా నా అన్నకూతుర్ని కన్నబిడ్డ మాదిర్తో సాక్కొంటిని. పెండ్లి చేస్తినీ, ఇల్లరికం తెచ్చుకొంటిని. నా బిడ్డ నా కండ్లముందర పచ్చపచ్చగా మెదల తా వున్నింది.

పాడుకరువుకు నా బిడ్డ పచ్చపచ్చగా వుండేది సగించలా. కండ్లల్లో, నిప్పులు పోసుకొనిం ది. కరువులో చేసేదా నికి పనిలేదు దొంగసారాయి కాంచమరిగె. పోలీసోళ్ళు తన్ని జైల్లో ఏసిరి. జైలు నుంచి వచ్చి మల్లా సారాయి కాంచె. రెడ్డి మనుసుల్తో చేరి కొట్లాటలనీ, కోరుట్లంటా తరిగె. ఒకదినం నాయుడి మనుసులు నా బిడ్డ మొగిడ్ని గొడ్డళ్లతో నరికి చంపిరి. నా బిడ్డ ముండమొపాయ. పాలుతాగే బిడ్డ తండ్రి లేవోడాయ.

ఇప్పుడు నా బిడ్డ తిరప్తి కొండమింద సీపరుద్యోగం చేస్తా వుండాది. కనకపాయినా పెంచిన పాణం గదా! తెగిన బల్లి తోకలా కొట్టలాడితాంది''

నాలుగు పుల్లల్ని మంటలో ఏసింది అమ్మణ్ణి!

''పుల్లలేసి నన్నెందుకు మండిస్తారు. చెంబుడు నీళ్ళు పోసి నన్ను ఆర్పేయండి. మీకు పున్నెముంటుంది'' మంట నాలికలు సాస్తా అరస్తావుండాది. దాని అరుపులు ఎవురూ పట్టించుకోలేదు. పుల్లల్ని ఎగదోస్తానే వుండారు.

చిటపటా చిటపటానీ మిణగరల్లు ఎగరతా వుండాయి.

చింతాకులు గలగలా కదిలినాయి

చింతపూత పలపలా రాలింది.

నా పక్కన పనుకొండే కుక్క 'కుయ్... కుయ్'మని మూలిగింది. దాన్ని వొళ్ళోకి తీసుకొని పసిబిడ్డను అదుముకొన్నెట్లు అదుముకొంటిని.

తలముందుకు సాపి, కండ్లు మూసుకొనింది కుక్క.

''అమ్మణ్ణక్కా సున్నం ఉంటే ఇస్తావా?'' అడిగింది సుబ్బక్క.

''వక్కపేడు ఇయ్యి. తమలపాకు ఇయ్యి. సున్నమియ్యి అని అడిగేదానికి నోరెట్ల వస్తందో? నేనేమన్నా సావుకారినా, నా మనవడు డ్యూటి దిగి పీలేరు నుంచి వచ్చినపుడు తెచ్చిస్తాడు. మల్లా వాడు వచ్చేంతవరకు సర్దుకోవల్ల'' కసురుకొన్నెట్లు అనింది.

''పీనాసిని లంజా!మెట్టుతో నిన్ను అడిగితిని సూడు, అందుకు నన్ను నేను పదారేట్లు కొట్టుకోవల్ల'' అని మూతిని మూరడు పొడుగు తిప్పింది సుబ్బక్క.

''తుంటబీడి వుంటే ఇస్తావా కొండయ్యా'' నోరు తెరిసి అడిగితిని.

''లేదన్నా! నాలుగుదినాలైంది బీడీ తాగి. నాలక తిమ్మిరెక్కింది. పిచ్చి పట్టినట్లుండాది'' అన్నేడు కొండయ్య.

''ఏం కాలమొచ్చి మామ పాడుకాలం. బీడి మింద బీడి తాగతా వుంటిని. నోరు తెరిసి అడిగినోడికి లేదనకుండా ఇస్తా వుంటిని'' అన్నేడు గుడ్డి చెంగన్న.

''ఏం చేద్దాం. ఎల్లకాలమూ ఒకటిగా ఉండదు. దొడ్డి నిండా గొర్రెలుండె, కొమ్ములు తిరిగిన పొట్టేండ్లు వుండె. ఆదివారం జీవాల సంతకు పీలేరుకు తోలకపొయ్యి అమ్మతావుంటి. చేతినిండా దుడ్డు మెదలతావుండె.

సంత సంతకు అయిదు బండల్ల మేక మార్కు బీడీలు కొంటావుంటి. అందరికి పిలిసి, పిలిసి ఇస్తావుంటి. నేను తనివితీరా తాగతావుంటి. ఇప్పుడు గొర్రెలూ లేవు, దుడ్డూ లేదు. బీడీ అంటే గుర్తుకొచ్చింది. ఇది చాన్నాళ్ళమాట. మంచి ఎండాకాలం. గొర్రెల్ని బురదన గుట్టకు తోలకపోయినా! ఇప్పుడంటే పీలేరుకు బొస్సు రోడ్డుపడింది. అప్పుడు కాలిబాటే గదా!

మద్దేన్నం ఎండ మిడిసిపడలా వుండాది. గొర్రెలు మర్రిమాను నీడన వగరస్తా వుండాయి. నేను నీడన తలవాలిస్తి. ఇంతలో ఎవురో ఒగాయన మర్రిచెట్టు నీడకొచ్చి నిలబడినాడు. తువ్వాలతో సెమట తుడుసుకొన్నేడు.

కొంచేపు అట్లా కమ్మెల్ల గుట్టకల్లా పారచూసినాడు.

''మంచిచోటు. చూడచక్కని చెరువైతాంది'' అని మెల్లిగా గొణుక్కొంటూ, తువ్వాల కిందపరిచి కుచ్చెన్నాడు.

''ఏ వూర్రన్నా మనది''

''మాది శానా దూరమన్నా. ఈడికి ముప్పై ఆమడ వుంటింది. రాజంపేట మాది. బీడీ తుంట వుంటే ఇస్తావాన్నా. పాణం పెరకతా వుండాది'' బీడి అడిగినాడు.

సింగితంలోనుంచి బీడితీసి ఇస్తి.

అగ్గిపుల్ల ఎలిగిస్తి.

వంగి బీడిని ముట్టించుకొన్నేడు.

''ఇక్కడ ఏం పనుండి వచ్చినావన్నా?'' అడిగితి.

''వడ్డె బోయలమన్న మేము. పింఛాడ్యామ్ కడతావుండారు గదా, ఆడ పని చేస్తా వుండాము. పీలేరుకు పనుండిపోయిన. ఈదావన పింఛా దెగ్గిరంట గదా!''

''శానా దెగ్గిర! నాలుగు అడుగులేస్తే ఉస్తికాయలపెంట వస్తింది. మల్లి రెండు అడుగులేసి బొందకనం దిగితే జిల్లేళ్ల మందవస్తింది. అది దాటిన ఒగడుక్కు పింఛా వస్తింది''

''అన్నా మనది ఈవూరేనా?''

''ఈ వూరే మాది. అద్దో ఆడుగుట్ట కనపడతా వుండాది సూడు, అది మంగళగుట్ట. ఆ గుట్ట కిందనే మా పల్లె'' ''మీ వూర్లో వుండేది వొట్టి వెర్రోళ్ళా ఏమి. ఈ గుట్టకు, ఆ గుట్టకు కట్టకడితే బంగారట్ల చెరువైతింది. ఈ ఎడారంతా పచ్చని పైరవుతుంది'' అన్నాడు.సగం కాలిన బీడిని ఆర్పేసి చెవులో చెక్కొన్నాడు. ''మంచిమాట చెప్పినావు. కడుపులో పాలుపోసినట్టుండాది. నా మొనుసులో ఎన్నో దినాల నుంచి మెదలతా వుండాది. మా కొండమనాయుడు మామ చెవిలో ఏసినా. ఆయనకు కొట్లాటలూ, కోరుట్లూ తప్ప నించి వేరే యాసినే లేకపాయ. ఈడ చెరువు తవ్విస్తే, ఆ పాలకొండదాక వుండే భూమంతా బంగారమైతింది.

ఏం చేద్దాం. నేనొక్కడ్నే అనుకొంటే సరిపోతందా? తలా ఒక చెయ్యి ఏస్తేనే గదా, ఏదన్నా జరిగేది'' అని నిట్టూరిస్తి.

''దేవుడు తినేదానికి కూడు ముందర పెట్టినాడు, చేత్తో తీసుకొని తినేదానికి గూడ వొళ్ళు బరువైతే ఎట్లా? వస్తాన్నా? మల్లా పొద్దుపోతంది'' అంటా లేసి యలబారిపాయినాడు.

ఆ పొద్దు అట్లా గడిసిపోయింది.

ఎన్నో సమచ్చరాలు గిరగిరా తిరిగినాయి.

అప్పుడు మంచి వగిసిలో వుంటి.

ఇప్పుడు తెలతెల్లగా పండి పూడిసింది.

''నిన్న బురదన గుట్టన కట్టెలు కొడతావుండాను. కొట్టిన కట్టెల్ని మోపుకట్టిన. మోపును మర్రిచెట్టుకు ఆనించి నీడన కుచ్చొంటి. ఎవురో నాలాంటి ముసలాయనే వచ్చి నీడన నిలబడినాడు. కమ్మెల్ల గుట్టకల్లా పారజూసి 'మంచి చెరువైతందని' గొణిగినాడు''

నేను ఆయన కల్లా కండ్లు పొడుసుకొని సూస్తి.

నా పక్కనే కుచ్చెన్నాడు.

''న్నేవ్... మీది రాజంపేట గదా!'' అంటి.

నాకల్లా పార చూసినాడు.

''మాది రాజంపేటే, నీకెట్ల తెలుసు?'' అని అడిగినాడు.

''నీకు గుర్తులేనట్లుండాది. చాన్నాళ్ళ కిందట ఇదే మర్రిచెట్టు కింద కలుసుకొంటిమి. ఈడ చెరువు తవ్వితే పచ్చని బంగారమైతందని చెప్పితివి.గుర్తుచేసుకో!''

''ఓ... నువ్వాన్నా! మల్లా మనం భలే తమాసాగా కలుసుకొన్నాం. ఆ పొద్దు నాకు బీడి ఇస్తివి. పింఛాకు దావ చూపిస్తివి''

''గుర్తుపట్టినావు. అప్పుడంటే, బొస్సులు లేవు. ఇప్పుడు ఈదావన పింఛాకు బొస్తుండాదే! ఎందుకు నడిసి పోతావుండావు''

''చాన్నాళ్ళయింది గదన్నా! బొస్సులో పోతే ఏం తెలిస్తింది. నడుసుకోని పోతే అన్నీ చూడొచ్చు. నేను పీలేరులో యలబారినప్పట్నుంచి, ఈడ చెరువు తవ్వినారో, లేదోనని అనుకొంటా వస్తావుండాను. బీడి తీసుకోన్న'' బీడి ఇచ్చి, అగ్గిపుల్ల ఎలిగించినాడు.

బీడిని ముట్టించుకోని, రెండుగుక్కలు పీల్చి వదిలితిని.

గుండెల్లోకి గాటు కమ్మగా దిగింది.

వారం దినాలుగా బీడి తాగక పిచ్చి పట్టినట్లున్నింది.

రెండు గుక్కలు పీల్చేసాటికి పాణం లేసొచ్చింది.

''ఏం చెప్పమంటావులేన్నా! కడుపు చించుకొంటే కాళ్ళమీద పడితంది. పెద్దరెడ్డి జీతగాని చేతనే కొండమనాయుడ్ని చంపించ. చెరువు తవ్వించకుండానే ఆయనట్లా యలబారిపాయ. ఆయన కొడుకు నాయనసామి నాయుడొచ్చె. ఆయనతోపాటు రాజకీయాలు వచ్చె. తెలుగుదేశమని, కాంగిరేసని వూరిని రెండుగా పంచుకొనిరి. కులాల కొట్లాట, రాజకీయ కొట్లాటగా అంటుకొనె. వూరు బూడిదయింది. వూరు రగతం మడుగైంది.

నాయనసామితో గూడ లచ్చిసార్లు చెప్పినా. చెవులో ఏసుకొంటే గదా! కమ్మెళ్ళగుట్ట, బురదనగుట్ట కలిస్తే చెరువైతంది. పచ్చనిపైరు అవితోంది. నాయుడు, రెడ్డీ కలిస్తే వల్లకాడు వూరైతోంది''

''పెద్దోళ్ళ సందున, మనలాంటి సన్నోళ్ళు ఎప్పుడూ నలిగిపోతానే వుండారు. మా రాజంపేటలో వడ్డోళ్ళంతా కడుపుచేత పట్టుకోని అయిదాబాదుకు పాయినారు.ఇప్పుడు ఎవురు బావులూ, చెరువులూ తవ్విస్తా వుండారు. మాకు పనుంటే గదా! నాకు నలుగురు కొడుకులు, ఇద్దురు కూతుండ్లు. కొడుకులూ, కోడాండ్లు, అల్లుల్లూ, కూతుండ్లు. అందురూ యలబారి పిల్లాజెల్లతో సహా అయిదరాబాదు పాయినారు.నేనొక్కడ్నే మిగిలినా!

నేను ఆ టవున్లో బతకలేనన్నా. వూపిరాడక వుక్కిరిబిక్కిరై సస్తా.

ఈ పల్లె కొంపల్లో, ఈ చెట్లంటీ, గుట్లంటీ బతికినోన్ని ఆ టవున్లో బతకలేను. అందుకే నేను పోల. మీ వూర్లో ఎవురో బాయి పూడెత్తించి, పుల్లిపాయిన దొరువు కట్టించాలని పిలిపించినారు. ఇక్కడ్నే నెలనాళ్ళు వుంటాను'' అని కడుపులోని బాదనంతా కక్కినాడు.

''మా పల్లె ఆ గుట్ట కిందనే. మారసాని వారిపల్లెంటే ఎవరైనా చెప్పుతారు. మేము అందరం ముసలోళ్ళమే వుండాం. ఏడేండ్లు కరువు పెట్టింది. మావోళ్ళంతా టవునుకు వలసపాయినారు. ఒగదినం రాన్నా మాపల్లెకు'' అని పిలిస్తి.''వీలు జూసుకొని వస్తాను. వస్తాన్నా!'' యలబారిపాయినాడు.''నేను కట్టెల మోపు ఎత్తుకొని ఇంటికొస్తి. ఇదీ జరిగింది'' అని చెప్పడం ముగిస్తి.అందురూ చెవులప్ప చెప్పి ఇన్నారు.

మంచు కురస్తానే వుండాది. పాలకొండ మింద ఆకాసెం ఎర్రబడింది.

చింతచెట్ల మింద కాకులు 'కావుకావని' గొంతు చించుకొంటా వుండాయి. కుక్క మొరిగింది. అందురూ తలతిప్పి చూసినారు. మంచులో ఎవురో నడిసి వస్తా వుండారు. సరిగా కనపడడం లేదు. మెల్లి మెల్లిగా దగ్గరైనాడు... మంచును పూర్తిగా తొలిగించినాడు. వడ్డెబోయుడు!

''రాన్నా... రా!'' పిలిస్తి.

మంటదెగ్గిరకొచ్చి కుచ్చెన్నాడు.

''నిన్న కలిసినాడని చెపితేనే ఆయనే ఈయన్న. నీ గురించే మాట్లాడుకొంటా వుండాం. ఏమన్నా ఏమైంది నువ్వు పొయిన పని'' అడిగితి.

''అబ్బేమో పూడెత్తిచ్చి, పుల్లిపోయిన దొరువును కట్టించాలంటాడు. కొడుకేమో బాయి, నేల తెగనమ్మేసి టౌవును పొయ్యి యాపారం చేసుకొంటానంటాడు.

అబ్బా, కొడుకుల కొట్లాటలో కొడుకేగెలిసినాడు. వట్టి చేతలతో తిరిగొస్తి'' చెప్పినాడు.

''అరెరే... ఇంత దూరమొచ్చీ, బత్తెంగూడా వుత్తదయిపాయనే''

''దావ బత్తెం కోసరమో, నాలుగు రూకలు వస్తాయనో నేను ఇంతదూరం రాలేదన్నా! ఎన్నాళ్ళయింది బండలుకొట్టి, చేతులు పెరకతావుండాయి. సలువు తీర్చుకొందామని వస్తి'' చేతుల్ని సాపినాడు.

చేతులు వణకతా వుండాయి.

''మాకు అట్నే వుందన్నా! మేడిపట్టీ, పారపట్టీ, పలుగు పట్టీ, పగ్గం పట్టీ, సారె పట్టీ, మగ్గం పట్టీ శాన్నాళ్ళయింది. మా చేతులు సలపతానే వుండాయి'' చేతుల్ని ముందుకు సాపితి.

అందురూ సాపినారు. అందరి చేతులు వణకతావుండాయి.

''నువ్వేమి దిగులు పడాల్సిన పనిలేదన్న. నువ్వు మాతోనే కలుసుందువు. నా మొనుసులోని మాట చెప్పుతాను. నీకు ఇష్టమైతే మాతో వుండు. లేదా నీ దావ నువ్వు చూసుకో''

చెప్పమన్నట్టు తలూపినాడు.

''రాత్రంతా నిద్దరలేదు నాకు. ఆలోచిస్తానే వుండిపోతి. వూహ తెలిసినప్పటి నుంచి నిండిన చెరువు నా కండ్లల్లో మెదలతానే వుండాది. కండ్లల్లో మెదిలే చెరువును కంటి ముందు నిలుపుకోవాలని కోరిక. ఇది తీరకుండానే సస్తానేమోనని దిగులు పడతా వుంటి.

నువ్వు దేవుడిలా వచ్చినావు. కొనవూపిరితో కొట్టకలాడతాండే నా కోరికకు వూపిరి పోసినావు. మనమందరం కలిసి చెరువును తవ్వదాం.

మాతోపాటూ నువ్వూ వుండిపో! ఇదే నీ నేల. ఇదే నీ వూరు. ఏమంటావన్నా?''

''చెరువును తవ్వడం మనవల్ల అయ్యేపనేనా'' కొండయ్య అనుమానంగా అడిగినాడు.

''ఏందన్నా అట్ల మాట్లాడతావు. మనిసికి మించింది ఏముండాది. కొండను పిండిచేయ్యలేమా? మంట ముందు కుచ్చోని సలికాంచుకొంటా వుంటే, కడుపుమంట ఎక్కువైతందేకాని సల్లారదు. మనమందరం చెరువును తవ్వదాం. చేతుల సలువు తీర్చుకొందాం''

''అన్నా... నేను, నా కొడుకు మాశకితి కాడికి ఉడతసాయం చేస్తాం. మనమందరం కలిసి చెరువు తవ్వదాం'' అని గుడ్డిచెంగన్న అనేసరికి, వాని కొడుకు ఒంటికాలి మింద లేసి నిలబడినాడు.

అందురూ ఒప్పుకొన్నెట్టు తలలూపినారు.

పార, పలుగు చేతపట్టినారు. రాయీ, రప్పను దొర్లిస్తా వుండారు. చెట్లను నరికి సదును చేస్తా వుండారు. నేలను చెమటతో తడిపి చెరువును తవ్వతా వుండారు. ఒగదినం మద్దేన్నం ఎండ మిడిసి పడతా వుండాది. అందురూ బువ్వతిని చెట్లనీడన తలలు వాల్చినారు. నేను వళ్ళు మరిసి నిద్రపోయిన. నిద్రలో కమ్మని కలకంటి! కలలో... చెరువు నిండింది. అలలతో తొణకతా వుంది.

గాజుపెంకుల్లా నీటిని కోస్తా ఈదతా వుండాయి. చెరువుకోళ్ళు. వాటి కేళీఇలాసం చెప్పనలవి కానిది.

నీలాకాసాన్ని మేసి,మేసి దప్పిగొన్న తెల్ల మోడాలు చెరువులోకి వంగి నీళ్ళు తాగతా వుండాది.

మోకాలు లోతు నీళ్ళల్లోకి దిగి గొడ్లు నీళ్ళు తాగతా వుండాయి. పగడాల దండను ఆకాసెంలో ఇసిరేసినట్టు బెల్లాయిల గుంపు. రెండు తాంబేలు పిల్లలు గునగునా నీళ్ళల్లోనుంచి నడుసుకొంటా వచ్చి ఇసుకలో పొల్లాడతా వుండాయి.

నీటిపైకి తేలి, మిలమిలా మెరిసే పొద్దును పొడుసుకోని తింటా వుండాయి ఎల్లి కొరదలూ, బుడ్డమక్కెలు.

కానింటీ ముగ్గులేస్తా వుండాయి ఎండ్రక్కాయలు.

జీనిబాయి గువ్వలు కానగచెట్లకు గూళ్ళు అల్లతా వుండాయి.

సగం మునిగిన చెట్లు రెండు కొమ్మల్ని నీళ్ళల్లోకి ముంచి పసిపిలకాయల్లా ఆట్లాడుకొంటా వుండాయి.

నిండిన చెరువంతా చెరువుకోళ్ళు కలమునగతా వుండాయి. వాటికేళీ ఇలాసం చెప్పనలవి కానిది.

★